

Lovforslag nr. L 134. Fremsat den 26. januar 1979 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om Statens Uddannelsesstøtte

Kap. 1. Lovens område

§ 1. Staten yder uddannelsesstøtte til uddannelsessøgende, som er fyldt 18 år og som gennemgår

- 1) offentligt anerkendte ungdomsuddannelser,
- 2) offentligt anerkendte videregående uddannelser.

Stk. 2. Det er en forudsætning for ydelse af uddannelsesstøtte efter stk. 1, at der ikke er knyttet løn til uddannelsen, at den er af mindst 3 måneders varighed, og at den er tilrettelagt på heltidsbasis. Undervisningsministeren kan dog godkende uddannelser, der ikke er tilrettelagt på heltidsbasis, som helt eller delvist støtteberettigede.

Stk. 3. Støtte i henhold til stk. 1 forudsætter, at den uddannelsessøgende er studieaktiv og støtte i henhold til nr. 2 tillige, at den pågældende er studieegnet.

Stk. 4. Der kan ydes støtte til flere ungdomsuddannelser, men normalt kun til en videregående uddannelse.

Stk. 5. Undervisningsministeren bekendtgør, hvilke offentligt anerkendte ungdomsuddannelser og hvilke offentligt anerkendte videregående uddannelser, der berettiger de uddannelsessøgende til støtte.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne og grundlaget for tildeling af uddannelsesstøtte, om tilbagebetaling af ydet støtte og om administrationen af uddannelsesstøtten.

Kap. 2. Almindelige betingelser for at opnå uddannelsesstøtte

§ 2. Det er en betingelse for at opnå uddannelsesstøtte, at den uddannelsessøgende har dansk indfødsret, eller i henhold til international overenskomst har ret til uddannelsesstøtte på lige fod med danske statsborgere, eller af undervisningsministeren i støttømæssig henseende ligestilles med danske statsborgere.

§ 3. En uddannelse skal gives i Danmark for at være støtteberettiget.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan godkende, at en uddannelse, der gives uden for Danmark, er støtteberettiget.

§ 4. Uddannelsesstøtte ydes i form af stipendier og garanti for uddannelsessøgendes studielån i banker og sparekasser.

Stk. 2. Statsgaranti for studielån kan dog ikke ydes til uddannelsessøgende, der modtager hjælp til uddannelsen i henhold til reglerne herom i § 42, stk. 1 i lov om social bistand.

Stk. 3. Uddannelsessøgende, der oppebærer anden offentlig støtte, som tilsigter at dække de pågældendes leveomkostninger, kan udelukkes fra uddannelsesstøtte.

Kap. 3. Stipendier

§ 5. Ydelsen af stipendier er afhængig af ansøgers indtægts- og formueforhold, jfr. § 6.

Stk. 2. For ansøgere, der ikke er fyldt 22 år, er ydelsen af stipendier tillige afhængig af ansøgers forældres indtægts- og formueforhold, jfr. § 7.

§ 6. Ansøgers indtægtsforhold bedømmes på grundlag af oplysninger om ansøgers forventede egenindtægt i støtteperioden.

Stk. 2. Ansøgers formueforhold bedømmes på grundlag af oplysninger om ansøgers nettoformue ved støtteperiodens begyndelse.

Stk. 3. Ved egenindtægten forstås ansøgers indtægt i støtteperioden, med fradrag på grund af eventuelle forsørgelsespligter, jfr. stk. 4, men med tillæg af 75 pct. af den del af ansøgers nettoformue, der ved støtteperiodens begyndelse overstiger 25.000 kr.

Stk. 4. For ansøgere med forældremyndighed over eller bidragspligt over for børn, nedsættes egenindtægten for et støtteår med 7.800 kr. pr. barn ved stipendieberegningen.

Stk. 5. Overstiger egenindtægten i et støtteår, inklusive stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte, 31.800 kr., nedsættes det tildelte stipendium med det overskydende beløb. For ansøgere, der har modtaget supplerende stipendium til hel eller delvis dækning af undervisningsafgifter, jfr. § 9, stk. 4, forhøjes maksimumsbeløbet på 31.800 kr. dog med dette stipendietillæg. Det for meget modtagne stipendium skal tilbagebetales til Statens Uddannelsesstøtte og forrentes fra støtteperiodens ophør med 1 pct. over den til enhver tid gældende diskonto.

Stk. 6. De i stk. 3-5 nævnte beløb reguleres forud for hvert støtteår efter reguleringspristallet, der har januar 1975 = 100. Reguleringen foretages på grundlag af reguleringspristallet for januar måned forud for støtteåret. Beløbene forhøjes eller nedsættes med samme procent som den, hvormed reguleringspristallet er ændret i forhold til et pristal på 128,0. Den nævnte procentvise regulering beregnes med én decimal. De efter procentreguleringen fremkomne beløb afrundes opad til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.

§ 7. Ansøgers forældres indtægts- og formueforhold bedømmes i almindelighed på grundlag af den senest fastsatte skattepligtige indkomst og formue.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af forældrenes økonomiske forhold tages hensyn til, om ansøger har søskende under 18 år eller søskende mellem 18 og 22 år under uddannelse, som ikke selv har fornødne indtægter.

Stk. 3. Den forældreafhængige stipendiestøtte beregnes på grundlag af den i stk. 1 nævnte skattepligtige indkomst med fradrag på 9.900 kr. for hvert af de i stk. 2 nævnte børn og med tillæg af 10 pct. af den del af den i stk. 1 nævnte formue, der overstiger 300.000 kr.

Stk. 4. Det maksimale stipendium forudsætter en forældreindkomst, der, korrigeret efter stk. 3, ikke overstiger 94.000 kr. Ved højere forældreindkomster aftrappes stipendiestøtten, og den bortfalder ved en korrigeret forældreindkomst på 154.000 kr.

Stk. 5. De i stk. 3 og 4 nævnte beløb reguleres som angivet i § 6 stk. 6.

Stk. 6. Kan en uddannelsessøgende ikke opnå forældrenes tilladelse til, at skattevæsenet meddeler oplysninger om disses indtægts- og formueforhold til brug for ansøgning om uddannelsesstøtte, kan Statens Uddannelsesstøtte kræve sådanne oplysninger hos skattevæsenet.

§ 8. Ved tildelingen af stipendier tages der hensyn til ansøgers alder, om ansøger er hjemmeboende eller udeboende, om ansøger gennemgår en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse samt om ansøger skal betale undervisningsafgifter i forbindelse med uddannelsen.

§ 9. De maksimale årlige stipendiebeløb udgør følgende:

Uddannelsessøgende på 18-21 år

Hjemmeboende	9.000 kr.
Udeboende	14.800 kr.

Uddannelsessøgende på 22 år

Hjemmeboende	9.000 kr.
Udeboende i ungdoms-	
uddannelser	14.800 kr.
Udeboende i videregående	
uddannelser	12.000 kr.

Uddannelsessøgende på 23 år og derover

Hjemmeboende	10.000 kr.
Udeboende i ungdoms-	
uddannelser	14.800 kr.
Udeboende i videregående	
uddannelser	12.000 kr.

Stk. 2. Uddannelsessøgende, der efter det fyldte 22. år begynder på en videregående uddannelse, har dog i det første studieår ret til samme maksimale stipendiebeløb som uddannelsessøgende på 23 år og derover i ungdomsuddannelser.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte beløb reguleres som angivet i § 6 stk. 6.

Stk. 4. Ud over foranstående stipendiebeløb ydes stipendier til hel eller delvis dækning af undervisningsafgifter.

Kap. 4. Statsgaranterede lån

§ 10. Statens Uddannelsesstøtte yder på statskassens vegne garanti for studielån i banker og sparekasser.

Stk. 2. Tilbagebetalingen af det statsgaranterede studielån skal normalt påbegyndes et år efter det tidspunkt, hvor den pågældende har afsluttet eller afbrudt uddannelsen.

Stk. 3. Garantien ophører senest 15 år efter det tidspunkt, hvor den pågældende har afsluttet eller afbrudt uddannelsen. Statens Uddannelsesstøtte kan dog forlænge garantien ud over dette tidspunkt, når omstændighederne i det enkelte tilfælde taler herfor.

§ 11. De maksimale støttebeløb, som den enkelte støttemodtager kan få i et støtteår i form af statsgaranteret studielån eller statsgaranteret studielån og stipendium, udgør følgende:

Uddannelsessøgende	
på 18-21 år	22.500 kr.
Uddannelsessøgende	
på 22 år og derover	25.000 kr.

De nævnte beløb overskrides med det beløb, der eventuelt er ydet som stipendietillæg til hel eller delvis dækning af undervisningsafgifter, jfr. § 9, stk. 4.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte beløb reguleres som angivet i § 6 stk. 6.

Stk. 3. Efter indhentet tilslutning fra finansudvalget kan undervisningsministeren ændre de i stk. 1 fastsatte beløb.

Stk. 4. Ud over lånebeløb i henhold til stk. 1 jfr. stk. 2 omfatter garantien de renter, omkostninger m. v., der følger af låneforholdet.

§ 12. Statens Uddannelsesstøtte indfrier på statskassens vegne de misligholdte statsgaranterede lån.

Stk. 2. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning søger de indfrieede lån inddrevet hos låntagerne. Hypotekbanken varetager tillige inkassofunktionen vedrørende statslån ydet i henhold til den tidligere uddannelsesstøttelovgivning.

Kap. 5. Forskellige bestemmelser

§ 13. Administrationen af uddannelsesstøtten varetages af en institution under undervisningsministeriet, Statens Uddannelsesstøtte, der ledes af en direktør.

Stk. 2. Statens Uddannelsesstøtte administrerer i overensstemmelse med den tidligere uddannelsesstøttelovgivning lån ydet i henhold til denne, jfr. dog § 12, stk. 2.

§ 14. Til bistand for Statens Uddannelsesstøtte kan der ved de enkelte uddannelsesinstitutioner nedsættes stipendienævn, hvori repræsentanter for lærere og uddannelsessøgende skal have sæde.

§ 15. Undervisningsministeren kan nedsætte et råd, der skal have som opgave at rådgive ministeren i spørgsmål vedrørende uddannelsesstøtten.

Stk. 2. Medlemmerne herunder formanden beskikkes af undervisningsministeren for et tidsrum af fire år.

§ 16. Afgørelser truffet af Statens Uddannelsesstøtte vedrørende

- 1) grundlaget for tildeling og beregning af støtte til en uddannelsessøgende,
- 2) en støttemodtagers tilbagebetaling af støtte,
- 3) iværksættelse af sanktioner over for en uddannelsessøgende, jfr. § 17.

kan indbringes for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Stk. 2. Ankenævnet består af en dommer som formand og 2 andre medlemmer, der har særligt kendskab til uddannelsesstøtte. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter forretningsordenen for ankenævnet.

§ 17. Uddannelsessøgende, der søger støtte, skal meddele alle oplysninger om deres økonomiske og uddannelsesmæssige forhold, som er af betydning for støttetildelingen, og om senere ændringer i disse forhold.

Stk. 2. Meddeler en uddannelsessøgende urigtige eller mangelfulde oplysninger om de i stk. 1 nævnte forhold, eller undlader han at give meddelelse om ændringer heri, kan Statens Uddannelsesstøtte kræve beløb, der med urette er oppebåret, tilbagebetalt. Statens Uddannelsesstøtte kan endvidere bestemme, at den pågældende i en vis periode eller for stedse skal være udelukket fra at modtage støtte. Det samme gælder, såfremt den uddannelsessøgende har overtrådt vilkår for tidligere modtaget støtte.

Kap. 6. Særlige regler for Færøerne.

§ 18. På Færøerne kan ydes støtte til uddannelsessøgende under 18 år, hvis undervisningspligt er ophørt, efter reglerne i stk. 2 og 3.

Stk. 2. Til elever i 8.-9. skoleår i kommunale skoler, private realskoler, gymnasieskoler og friskoler kan ydes stipendier af de færøske kommuner. Staten yder inden for et årligt fastsat beløb refusion med 25 pct. af de afholdte udgifter.

Stk. 3. Til øvrige uddannelsessøgende kan ydes stipendier efter regler fastsat af undervisningsministeren.

Kap. 7. Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 19. Loven træder i kraft den 1. august 1980.

Stk. 2. Lov nr. 113 af 9. april 1975 ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Gældende ordning.

Det nugældende uddannelsesstøttesystem er baseret på principperne i betænkning nr. 506 vedrørende økonomisk støtte til unge under uddannelse afgivet i 1968, den såkaldte »von Eyben betænkning«, hvis målsætning var »at ingen af økonomiske årsager skal forhindres i at få den uddannelse, som den unge har lyst og evner til« – altså en grundsætning om lighed i uddannelsen, som også i dag er indlysende rigtig og brugbar.

Betænkningens gennemførelse forudsatte en samling af alle uddannelsessøgende i ét støttesystem og en støtte, bestående af stipendier og statslån, der skulle dække de nødvendige leveomkostninger.

Dette lå til grund for den uddannelsesstøttereform, der blev gennemført ved lov nr. 262 af 4. juni 1970 om uddannelsesstøtte, som senere er afløst af lov nr. 113 af 9. april 1975 om Statens Uddannelsesstøtte.

Reformen, hvis fulde gennemførelse forudsatte årlige merbevillinger af en betydelig størrelse, fik aldrig den virkning, den tilsigtede. Det var der flere grunde til. Dels kneb det med at skaffe de årlige bevillinger, der skulle bringe støtten op til at dække de nødvendige leveomkostninger, dels medførte lovændringen i 1975, at de 16 og 17 årige udgik af støttesystemet, og at statslånene blev erstattet af statsgaranterede lån.

Endvidere har det vist sig, at ikke alle von Eyben-betænkningens hypoteser holdt stik.

CUR's kommissorium.

På denne baggrund anmodede undervisningsministeren i oktober 1977 Det centrale Uddannelsesråd (CUR) om at tage hele problemkredsen omkring de uddannelsessøgendes økonomiske forhold op til overvejelse med henblik på såvel en beskrivelse af de faktiske forhold som en udarbejdelse af forslag til ændring af de gældende ordninger.

Det blev overfor CUR præciseret:

»at en ændring af de gældende ordninger først og fremmest må baseres på en gennemgang af de former for offentlig støtte, der direkte knytter sig til det at være uddannelsessøgende. Blandt disse findes flere forskellige varianter: Uddannelsesstøtte i traditionel forstand omfattende stipendier og statsgaranterede lån, tidligere også statslån, egentlig løn, godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste, elevstøtte under skoleophold med flere. Men også offentlig støtte, som ydes i anden anledning end uddannelse, herunder særlig arbejdsløshedsunderstøttelse og støtte i henhold til bistandsloven, f. eks. revalideringshjælp, bør inddrages under rådets overvejelser med henblik på en afstemning med de øvrige støtteformer. I overvejelserne bør ligeledes indgå betragtninger over støttens art: Kontanttilskud, statslån med eller uden rentesikring og anden form for tilbagebetalingspligtig støtte.«

For at give CUR mulighed for at fremkomme med et forslag, der både førte frem til et sammenhængende uddannelsesstøttesystem og et, som der hurtigt ville være mulighed for at realisere, anmodede undervisningsministeren om, at CUR's forslag måtte blive opdelt i etaper.

CUR's forslag.

1. CUR's flertal anbefaler, at Stafens Uddannelsesstøtte udbygges og videreudvikles som den generelle og basale støtteordning, der herefter som hovedordningen skal stå åben for alle, der udover undervisningspligten fortsætter deres uddannelse i et nogenlunde sammenhængende forløb på anerkendte uddannelsespladser ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Statens Uddannelsesstøtte foreslås derfor udstrakt til at omfatte dels de 16-17 årige uddannelsessøgende, således at ungdomsydelsen bortfalder for disse, (bevillingen overføres fra social- til undervisningsministeriet), dels elever ved efterskoler, højskoler, husholdningsskoler og landbrugsskoler, således at den særlige støtteordning for disse elever – den såkaldte »højskoleordning« – ophæves. (Bevillingen overføres til Statens Uddannelsesstøtte).

Derimod forudsættes elever m. fl. ved uddannelsen, hvortil der er knyttet løn, ikke at være omfattet af ordningen men overlades til arbejdsmarkedets parter, og den nugældende adgang for disse elever til stipendier og statsgaranterede lån foreslås ophævet.

For voksne, også voksne som ønsker at vende tilbage til en ungdomsuddannelse, vil det være nødvendigt med særordninger, da den generelle ordning, som sigter på de unge, sjældent vil slå til for de voksne. CUR har ikke haft mulighed for at gennemarbejde den udviklede problematik, som særlige godtgørelsesordninger for voksne rejser, men foreslår, at regeringen nedsætter et særligt udvalg herom, som sigter mod at sikre både beskæftigede og arbejdsløse voksne bedre mulighed for at ajourføre og eventuelt videreføre deres uddannelse.

2. For så vidt angår støtteniveauet, er krumtapen i forslaget fastsættelse af et maksimumsbeløb for støtte (der kan bestå af stipendier og/eller lån.) Dette maksimale støttebeløb, der i 1978-79 niveau foreslås fastsat til 25.000 kr., forudsættes at kunne ændres ved en politisk beslutning, eventuelt ved lov. CUR forudsætter endvidere, at der i støttesystemet indbygges en eller anden automatisk regulering af de til enhver tid fastsatte satser. Denne tilpasning bør i det mindste gøres automatisk for så vidt angår prisudviklingen, eventuelt for så vidt angår velstandsudviklingen.

Det maksimale støttebeløb foreslås gradueret efter alder, således at det for de 16-17 årige udgør 60 pct. af det til enhver tid fastsatte maksimumsbeløb – eller 15.000 kr. efter forslaget – for de 18-19 årige 80 pct. eller 20.000 kr., for de 20-22 årige 90 pct. eller 22.500 kr. og for de 23-årige og derover 100 pct. eller 25.000 kr.

CUR foreslår endvidere en gradueret efter boligstatus, (hjemmeboende/udeboende), CUR forudsætter en forskel i støtten mellem hjemmeboende og udeboende 16-17 årige på 4.000 kr. og mellem øvrige hjemmeboende og udeboende på 6.000 kr.

Den maksimale støtte kan som anført bestå af stipendier og/eller lån, idet dog de 16-17 årige ikke forudsættes at få adgang til at optage lån, men alene til at opnå stipendier. Stipendieandelen af støtten forudsættes gradueret efter individuelle transkriterier og således, at de 18-årige og derover i overgangsperioden skal have adgang til at optage lån svarende til forskellen mellem det stipendium, de kan opnå, og det maksimale støttebeløb for den pågældende aldersgruppe.

Følgende transkriterier foreslås i det fuldt gennemførte forslag:

- a) Forældreindkomst- og formue. CUR mener, at der på længere sigt bør stiles mod at afskaffe reduktionen i stipendierne for forældreindkomst- og formue for de 18-årige og derover, men den foreslås opretholdt for de 16-17 årige.
- b) Egen formue. CUR foreslår, at 15 pct. af formuebeløb over 25.000 kr. tillægges egenindtægten, hvilket er en betydelig lempelse i forhold til den nugældende ordning, hvorefter al formue over dette beløb tillægges egenindtægten.
- c) Egenindtægt. CUR foreslår, at stipendiet reduceres med 30 pct. af egenindtægter over 20.000 kr., hvilket også er en betydelig lempelse i forhold til nugældende regler, hvor reduktion sker med 100 pct.
- d) Ægtefælleindkomst. CUR foreslår, at reduktioner som følge af ægtefælleindkomst (og -formue som særeje) bortfalder.
- e) Forsørgelsesforpligtelser over for børn. CUR forudsætter, at den fradragsfri egenindtægt som hidtil kan forhøjes med et tillæg pr. barn.

3. For så vidt angår lån, er der i CUR stærke ønsker om at afskaffe den nuværende ordning med statsgaranterede bank- og sparekasselån. Såfremt en afvikling af den bestående låneordning ikke skulle være mulig indtil videre, foreslår CUR, at der i hvert fald gennemføres en række ændringer i låneordningen.

Der er således i CUR enighed om, at låneelementet i uddannelsesstøtten på længere sigt helt afskaffes for samtlige ungdomsuddannelser, mens lån indtil videre bibeholdes for de videregående uddannelser som alternativ støtteform inden for den maksimale støtteramme, men dog således at låneandelen gradueres efter uddannelsens varighed, så den nuværende låneandel kun nås for de længste uddannelser. Endvidere bør lånenes løbetid forlænges fra 10 til mindst 15 år, og der bør indføres en særlig lempelsesadgang i vilkårene for tilbagebetaling efter uddannelsens afslutning.

4. CUR har overvejet, hvorledes de foreslåede forbedringer i uddannelsesstøtten kunne gennemføres etapevis under iagttagelse af systemets indre sammenhæng, og har på grundlag heraf opdelt forslagene i 3 tidsmæssige etaper, benævnt blok I, II og III. De samlede merudgifter til stipendier ved gennemførelsen af alle blokke er foreløbig anslået til op mod ca. 2 mia. kr., hvoraf knap 500 mio. kr. til blok I, knap 500 mio. kr. til blok II og knap 1 mia. kr. til blok III. Det er herved forudsat, at de statsgaranterede bank- og sparekasselån

foreløbig bevares som et væsentligt element i støtten ved de videregående uddannelser, men gradvis afvikles for de øvrige uddannelser.

Udgangspunktet for gennemførelsen af forslagene er, at den aldersgraderede maksimumsstøtte op til 25.000 kr. indføres straks, og at de aldersgraderede stipendier øges gradvis med tilsvarende nedbringelse af låneandelen.

I 1. blok lægges hovedvægten på at forøge stipendiesatserne især for de udeboende. Der foreslås følgende forbedringer:

	Stip. før	+ 1. blok	Stip. efter
<i>16-17 årige</i>			
Udeboende.....	7.700	+ 4.000	11.700
Hjemmeboende.....	7.700	+ 0	7.700
<i>18-19 årige</i>			
Udeboende.....	11.800	+ 3.000	14.800
Hjemmeboende.....	8.300	+ 500	8.800
<i>20-22 årige</i>			
Udeboende.....	11.800	+ 3.000	14.800
Hjemmeboende.....	8.300	500	8.800
<i>23 årige og derover</i>			
Ungdomsudd.	9.400	+ 5.400	14.800
Videreg. udd.	9.400	+ 600	10.000

Bevillinger svarende til ungdomsydelsen til 16-17 årige uddannelsessøgende overføres fra socialministeriet til undervisningsministeriet, og »højskoleordningen« ophæves.

Reguleringen efter ægtefælleindkomst afskaffes for alle, og der sker en lempelse af aftrapningen vedrørende egenformue. Endvidere indføres en lempelse for dem, der påbegynder en videregående uddannelse efter at være fyldt 23 år, idet disse i det første studieår får ret til samme stipendium som de uddannelsessøgende i ungdomsuddannelserne.

Blok II.

Hovedvægten i 2. blok er lagt på at udvide de unges uafhængighed af de pårørendes økonomi, således at regulering af støtten efter forældreindkomst afskaffes for de 21-22 årige. Endvidere afskaffes lån for de 18-19 årige og dermed for stør-

stedelen af ungdomsuddannelserne. Herved bringes stipendiet op på maksimalt 20.000 kr.

Låneandelen for de 20-22 årige nedbringes yderligere gennem forøgelse af stipendiesatsen med 2.000 kr. årligt til 16.800 kr. for udeboende og 10.800 kr. for hjemmeboende.

Blok III.

Regulering af støtten efter forældreindkomst afskaffes for de 18-20 årige. Stipendierne til de under 18-årige forøges fra 11.700 til 15.000 kr. for udeboende og fra 7.700 til 11.000 kr. for hjemmeboende.

Stipendierne forøges for studerende ved ungdomsuddannelserne til 22.500 kr. for de 20-22 årige og til 25.000 kr. for de 23-årige og derover, således at lån helt kan undgås under ungdomsuddannelserne. Støtte i form af lån vil herefter kun forekomme under videregående uddannelser.

Endvidere lempes reglerne for egenindkomst, så de bliver ens for hele uddannelsesområdet.

Mindretalsudtalelser.

Til CUR's redegørelse knytter sig 7 mindretalsudtalelser fra enkeltmedlemmer og organisationer repræsenteret i CUR. Hertil kommer mindretalsudtalelser til enkelte punkter i redegørelsen afgivet af LO. Disse er i øvrigt fremkommet på et så tidligt tidspunkt, at det har været muligt at indarbejde dem i selve redegørelsens tekst.

LO har først og fremmest ønsket at understrege behovet for genindførelse af lønnen i basisåret for efg-elever.

LO kan ikke anbefale nedsættelse af et udvalg til behandling af de problemer, som særlige godtgørelsesordninger for voksne uddannelsessøgende rejser, idet man dels finder problemerne tilstrækkeligt belyst i forvejen, dels finder, at de bør løses ad arbejdsmarkedspolitisk vej.

LO finder det nødvendigt, eventuelt via en overgangsordning, at de statsgaranterede bank- og sparekasselån afskaffes og erstattes af statslån. Tilbagebetaling, der eventuelt kan indekreguleres, bør kun finde sted, såfremt låntager tjener mere end en faglært arbejder.

Endelig kan LO ikke tiltræde, at adgangen til at optage statsgaranterede lån generelt fratages uddannelsessøgende, der modtager aftalemæssig løn.

Jørgen Jensen (FTF), Bent Nyløkke Jørgensen (AC) og Kirsten Kjersgaard (LC) beklager, at det ud fra økonomiske betragtninger har været nødvendigt at udskyde uafhængigheden af forældrenes økonomi til sidste etape, ligesom man ikke finder,

at det foreslåede maksimumsbeløb for uddannelsesstøtten er tilstrækkeligt højt.

De tre organisationer finder, at redegørelsens forslag vedrørende lånesystemet for de videregående uddannelser modvirker ønsket om en ligelig social rekruttering og princippet om, at støtten ikke skal styre søgningen til uddannelserne.

Man vender sig mod ordningen med statsgaranterede bank- og sparekasselån og finder i øvrigt, at målet på længere sigt må være helt at afskaffe lån som støtteform.

Erik Tøttrup og Knud Øllgaard finder det ikke hensigtsmæssigt, når CUR peger på et bestemt beløb eller angiver en udvikling mod et nærmere defineret niveau for uddannelsesstøtten. Man foretrækker kun at behandle de principper, hvorefter den ressourceramme, som folketingsretten til enhver tid finder at kunne afsætte, skal fordeles. De 16-19 åriges uddannelse bør prioriteres højest, men man er imod støtte til 10. klasse i folkeskolen.

Endvidere er dette mindretal imod eventuel indførelse af en studentløn, og imod at gøre forskellen mellem støtte til hjemme- og udeboende så betydelig, at den kan tjene til at understøtte opløsning af kernefamilien.

Med hensyn til voksenundervisning advares mod at give bedre støtte til: »mindre relevante uddannelser med overvejende socialt og arbejdsløshedsbekæmpende sigte end til uddannelser, der er mere målrettede og fører frem til anerkendte kompetenceniveauer.«

Finn Brandt-Petersen og Gunhild Nissen finder:

at støtten til efg-eleverne bør fastsættes således, at efg-uddannelsen og mesterlæren byder ensartede økonomiske vilkår,

at der ved vurderingen af forældrenes evne til at støtte bør gøres en konkret indsats for at opstille et beregningsgrundlag, der er et bedre udtryk for forældrenes økonomiske evne end den skattepligtige indkomst,

at tilbagebetaling af lån bør sættes i forhold til den senere indtjening,

at der må afsættes betydelige beløb til voksenuddannelsesområdet og

at de statsgaranterede bank- og sparekasselån hurtigt bør erstattes med statslån.

De Frie Kostskolers Fællesråd (foreningen af husholdningsskoler, foreningen af danske landbrugslærere, foreningen af frie ungdoms- og efterskoler samt foreningen for folkehøjskoler i Danmark) ved *forstander K. E. Larsen* understreger, at man ikke har principielle indvendinger mod den eksisterende såkaldte højskolestøtteordning. En forudsæt-

ning for ordningens fortsættelse må dog være, at støtterammen reguleres såvel i henseende til elevtal som prisudvikling.

Samtlige skoleformers organisationer ønsker under alle omstændigheder tid til nærmere drøftelse og vurdering af situationen, såfremt CUR's indstilling om ophævelse af den nuværende højskolestøtteordning følges.

I øvrigt finder *foreningen af frie ungdoms- og efterskoler* anledning til særligt at bemærke, at det frie skolevalg for 8. og 9. årgang må bevares,

at efterskoleeleverne fortsat bør garanteres en mindstestøtte fra staten på henholdsvis 30 og 40 pct,

at det vil være overordentlig betænkeligt, hvis den frivillige kommunale støtteordning ikke kan opretholdes.

Foreningen af danske Landbrugslærere ønsker særligt at fremhæve, at ca. 80 pct. af elevernes forældres formue er anbragt på urealisabel måde, et forhold, som navnlig påkalder sig opmærksomhed for de yngre elevvers støttemæssige stilling.

Foreningen for Folkehøjskolerne i Danmark er betænkelig ved en ordning, som stiller de arbejdsløse ringere end den forhåndenværende, hvorefter de arbejdsløse kan medbringe arbejdsløshedsunderstøttelsen til højskoleopholdet og derudover modtage elevstøtte.

Erik Jørgen Hansen og Else Marie Sejer Larsen foreslår en anden anvendelse af de midler, ca. 2 mia. kr., som flertallets forslag i sin fuldt udbyggede form er opgjort til.

Således går dette mindretal imod en ophævelse af forældreafhængigheden ved tildeling af stipendier til de 18-22 årige, imod de af flertallet foreslåede lempelser for egenindkomst og egenformue og imod, at gifte uddannelsessøgende i støttemæssig henseende ligestilles med ugifte.

I stedet foreslås først og fremmest støtte til efg-elever i basisåret og dernæst til uddannelsesformål for voksne ufaglærte arbejdere og til ekstra satsforhøjelser.

Endvidere foreslås, at de statsgaranterede bank- og sparekasselån med det samme afløses af statslån, der er rentefrie i studietiden.

Endelig foreslås stipendierne til de unge i de videregående uddannelser konverteret til lån, hvis de unge senere som færdiguddannede opnår indkomster over en vis størrelse. I visse tilfælde skal tilbagebetaling finde sted med mere end de lånte beløb + renter.

De Uddannelsessøgendes Samarbejdsudvalgs og Danske Studerendes Fællesråds repræsentanter i CUR Henning Bentzen og Martin Jespersen tager i mindretalsudtalelser afstand fra flertallets indstilling som helt utilstrækkelig både på kort og langt sigt.

Både DUS og DSF stiller på kort sigt en række dagsaktuelle krav, heriblandt følgende:

- 1) 30.000 kr. (77/78 niveau) i uddannelsesstøtte om året svarende til, hvad organisationerne opfatter som et absolut eksistensminimum.
- 2) 18.000 kr. i stipendium til alle uddannelsessøgende over 18 år uafhængigt af forældrenes økonomiske forhold. Til de under 18-årige foreslår DUS stipendium afhængigt af forældrenes økonomiske forhold på 15.000 kr. til hjemmeboende og 18.000 kr. til udeboende. Det forudsættes samtidig, at ungdomsydelsen afskaffes.
- 3) Genindførelse af rentefri statslån mod afskaffelse af statsgaranterede bank- og sparekasselån.
- 4) Betydelige lempelser i reglerne om egenindtægt og egenformue.
- 5) Genindførelse af lønnen i basisåret til eglever.
- 6) Statslig betaling under arbejdsløshedsperioder for færdiguddannede af renter og afdrag på studielån.

De to organisationers hovedkrav til en udbygning af uddannelsesstøtten er, at der inden for en kort årrække (DUS: 10 år) løbende sker en udbygning af støtten, således at der i realiteten etableres en egentlig uddannelsesløn for alle, der uddanner sig ud over undervisningspligten.

Forslaget til lov om Statens Uddannelsesstøtte.

Undervisningsministeriet finder CUR's forslag velegnet som grundlag for en etapevis ændring af uddannelsesstøtten, og lovforslaget følger stort set CUR's forslag til den såkaldte blok I. På de enkelte punkter, hvor dette ikke er tilfældet, er der i bemærkningerne til de pågældende paragraffer redegjort herfor.

Det vil dog ikke umiddelbart være muligt at gennemføre alle dele af blok I. Således har det været nødvendigt at udskyde en overførelse af de uddannelsessøgende under 18 år til Statens Uddannelsesstøtte, idet en sådan overførelse rejser principielle problemer i forhold til ungdomsydelse og børnetilskud m. m. Regeringen har som følge heraf besluttet at nedsætte et udvalg, der skal overveje, hvorledes uddannelsesstøtte til de 16-17 årige kan koordineres med de social- og familiepolitiske

foranstaltninger for denne aldersgruppe. Sideløbende vil problemerne i forbindelse med højskolestøtten blive gennemarbejdet i et udvalg nedsat af undervisningsministeren.

Lovforslag om en ordning for de to nævnte elevgrupper forventes at kunne fremsættes i folketingsåret 1979-80.

En udbygning af støtten til voksne under uddannelse forventes i overensstemmelse med CUR's forslag overvejet i et udvalg nedsat af regeringen.

Foruden de nævnte af CUR foreslåede ændringer af støttesystemet indeholder lovforslaget en ændring af bevillingssystemet. Uddannelsesstøtte-loven bliver således ikke længere en rammelov, idet der heri nu optages en række økonomiske bestemmelser, der under den gældende lov er optaget i bekendtgørelsen om uddannelsesstøtte eller årligt er blevet fastsat af undervisningsministeren efter indstilling fra Statens Uddannelsesstøtte og Rådet for Uddannelsesstøtten. Dette gælder således de årlige støttemaksima og de økonomiske betingelser for tildeling af stipendier.

Om baggrunden for og konsekvenserne af denne ændring henvises til bemærkningerne om lovforslagets økonomiske konsekvenser og til § 9.

Lovforslagets forbedrede støtteordning vil medføre bortfald af den sommerferiehjælp, som de uddannelsessøgende, der er arbejdsløse, har haft mulighed for at opnå hos bistandskontorerne i medfør af bistandslovens kap. 9. Den hertil ydede statsrefusion bespares på socialministeriets budget.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Bevillingen til stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte forventes i støtteåret 1978/79 at udgøre i alt 716 mill. kr. (finanslov 1978 + forslag til lov om tillægsbevilling). Stipendieudgiften vil imidlertid overstige dette beløb, idet Statens Uddannelsesstøtte i støtteåret 1978/79 – i lighed med tidligere støtteår – inden for rammerne af den gældende støtteordning genanvender de stipendiebeløb, der er udbetalt i tidligere støtteår, men som kræves tilbagebetalt ved den efterfølgende indtægtskontrol. Det samlede tilbagebetalingsbeløb udgør normalt ca. 30 mill. kr. i hvert støtteår, således at der under forudsætning heraf vil stå i alt 746 mill. kr. til rådighed til stipendier i støtteåret 1978/79. På baggrund af en forventet stigning i antallet af uddannelsessøgende på 18 år og derover fra 1978/79 til 1980/81 kan udgifterne til stipendier i støtteåret 1980/81 under den nugældende støtteordning med udgangspunkt i det nævnte beløb anslås til i alt ca. 805 mill. kr. (1978/79-niveau).

I forhold hertil kan merudgifterne ved lovforslaget anslås til ca. 232,5 mill. kr. (1978/79-niveau) i støtteåret 1980/81. Heraf vedrører skønsmæssigt ca. 65 mill. kr. de foreslåede lempelser i reduktionen for egenformue, afskaffelse af reduktionen som følge af ægtefælleindkomst samt den særlige stipendiesats for studerende, der påbegynder deres første videregående uddannelse efter det fyldte 22. år.

Merudgiftskønnet er behæftet med en vis usikkerhed. Denne usikkerhed gør sig i særlig grad gældende ved skøn over merudgifterne som følge af lempelsesforslagene, idet disse forslag indebærer, at nye grupper af uddannelsessøgende, hvis økonomiske forhold ikke kendes, bliver berettiget til stipendiestøtte.

I forbindelse med lovforslagets gennemførelse ophæves som tidligere nævnt den hidtidige adgang for uddannelsessøgende til at få kontanthjælp i sommerferieperioderne i henhold til bistandsloven. Dette sker med virkning fra og med 1981. Udgifterne for kommunerne til hjælp til uddannelsessøgende i sommeren 1978 er af socialministeriet foreløbig anslået til ca. 25 mill. kr., hvoraf staten re-funderer halvdelen, eller ca. 12,5 mill. kr. Som følge heraf vil staten fra og med støtteåret 1980/81 opnå en besparelse på støtten til uddannelsessøgende i form af mindreudgifter på 12,5 mill. kr. (1978/79-niveau) til kontanthjælp, og kommunerne vil opnå en tilsvarende mindreudgift. Da en sådan reduktion af den samlede statslige støtte ikke er tilsigtet i forbindelse med gennemførelsen af lovforslaget, er der ved beregning af merudgifterne i støtteåret 1980/81 taget hensyn til, at de uddannelsessøgende ikke længere vil have adgang til kontanthjælp i sommerferieperioderne.

Der er endvidere ved beregning af lovforslagets økonomiske konsekvenser taget hensyn til, at den særlige støtte til elever ved efterskoler, husholdningsskoler, folkehøjskoler og landbrugsskoler i 1980/81 skal kunne forbedres inden for den samlede udgiftsramme på 250 mill. kr.

Brutto- og nettoudgifterne for staten ved gennemførelse af lovforslaget kan herefter på basis af den forventede udvikling i antallet af uddannelsessøgende på 18 år og derover anslås til følgende (Mill. kr. 1978/79-niveau):

Støtteår	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84
Brutto-merudgifter ...		0 232,5	238,4	243,9	249,5
Netto-merudgifter ...		0 220,0	225,9	231,4	237,0

Finansår	1979	1980	1981	1982	1983
Brutto-merudgifter ...	0	96,9	234,9	240,7	246,3

Ophævelse af adgangen til statsgaranterede lån for uddannelsessøgende ved uddannelser med løn vil medføre et vist fald i de årlige udstedelser af statsgarantier for studielån i banker og sparekasser, men til gengæld vil den forhøjede sats for det enkelte statsgaranterede lån øge den samlede årlige garanterede lånesum.

Alt i alt skønnes lovforslaget herefter ikke at ville medføre væsentlige ændringer i omfanget af de årlige udstedelser af statsgarantier for studielån i banker og sparekasser, der må forventes at komme til at ligge på stort set samme niveau som under nugældende lovgivning, hvor der i støtteåret 1978/79 forventes udstedt statsgarantier for et samlet lånebeløb på ca. 950 mill. kr.

Lovforslaget vil ikke påvirke de under den nugældende lovgivning anslåede udgifter som følge af tab på studielån og indfrielse af statsgarantier i perioden 1980-83

Lovforslagets administrative konsekvenser.

Statens Uddannelsesstøttes personalenormering omfatter for tiden ialt 89 heltidsansatte (4 tjenestemænd, 7 fuldmægtige/sekretærer (AC), 77 kontorfunktionærer (HK) og 1 betjent). Af HK-stillingerne er 2 godkendt indtil 31. marts 1980 og 2 indtil 31. december 1980. Ud fra det nu foreliggende grundlag for bedømmelsen af omfanget af de nærmeste års arbejde for administrationen i Statens Uddannelsesstøtte under den gældende lov vil det være påkrævet, at de nævnte 4 midlertidige HK-stillinger opretholdes i hvert fald nogle år udover 1980.

Statens Uddannelsesstøttes driftsudgifter, som i budgetoverslagene for 1980-82 er opført med 17,0 mill. kr. pr. år, må som følge af lovforslaget påregnes forøget med 0,1 mill. kr. pr. år.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer

Til § 1

I denne paragraf angives, hvem der er berettiget til at modtage støtte og hovedbetingelserne herfor.

Til stk. 1 og 5.

I overensstemmelse med CUR's indstilling er de hidtil under Statens Uddannelsesstøtte hørende uddannelsessøgende opdelt i to grupper efter ud-

dannelsens art, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Ungdomsuddannelserne må forstås som de fortsatte skoleuddannelser og de erhvervsforberedende uddannelser, der følger umiddelbart efter undervisningspligtens ophør, og som er af 3-4 års varighed. Typiske ungdomsuddannelser er efg-uddannelsen, gymnasie- og hf-uddannelserne samt 10. folkeskoleklasse. Herudover er der mange forskellige kortvarige uddannelser, som også må henføres til ungdomsuddannelserne.

I henhold til stk. 5 bekendtgør undervisningsministeren, hvilke offentligt anerkendte ungdomsuddannelser og hvilke offentligt anerkendte videregående uddannelser der er støtteberettigede. En liste herover baseret på den såkaldte Dansk uddannelsesnomenklatur (DUN) er medtaget som bilag til bemærkningerne og vil blive optaget som bilag til den kommende bekendtgørelse om uddannelsesstøtte.

Opdelingen i ungdomsuddannelser og videregående uddannelser har støttemæssig betydning, dels i relation til stipendiesatserne, jfr. § 9, dels med hensyn til det tidsmæssige omfang af støtteberettigelsen, jfr. stk. 4 og bemærkningerne hertil.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser er bl. a. beregnet på baggrund af denne opdeling.

Ligesom i gældende lov er uddannelsesstøtte betinget af, at den pågældende er fyldt 18 år. Dette er som anført i de almindelige bemærkninger ikke i overensstemmelse med CUR's forslag til blok I, som går ind for uddannelsesstøtte fra det tidspunkt, hvor undervisningspligten ophører, typisk fra det 16. år. En sådan udvidelse af uddannelsesstøtten forudsætter imidlertid principiel stillingtagen til de 15-17 åriges adgang til ungdomsytelse, børnetilskud m. v. Dette vil ske på grundlag af en redegørelse, som regeringen har bedt et udvalg om at afgive.

Indtil videre fastholdes derfor 18 års alderen som betingelse for uddannelsesstøtte, og heri ligger hovedårsagen til, at lovforslaget ikke i overensstemmelse med CUR's forslag til blok I omfatter elever på højskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, som har deres egen støtteordning, den såkaldte højskoleordning. En 18 års grænse komplicerer ophævelse af denne ordning, og man foretrækker derfor indtil videre at bibeholde den særlige støtteordning for disse elever, men et udvalg under undervisningsministeriet vil arbejde med denne problematik.

I overensstemmelse med gældende ordning og CUR's indstilling ydes støtte kun til uddannelser, som er offentligt anerkendte, hvad der forudsætter,

at de foregår på en offentligt anerkendt uddannelsesinstitution. Adgang til uddannelsesstøtte følger således i princippet optagelsen på den offentligt anerkendte uddannelsesinstitution.

Til stk. 2.

Efter de gældende regler er det ingen hindring for at oppebære uddannelsesstøtte, at uddannelsen er forbundet med løn. Dog bevirker de fastsatte regler om nedsættelse af stipendiet på grund af uddannelsesløn, at uddannelsessøgende, som modtager løn i kraft af selve uddannelsen, så godt som ikke modtager stipendier, hvorimod de er fuldt berettigede til at oppebære statsgaranterede studielån, hvad mange også gør.

Forslaget om at afskære de aflønnede uddannelsessøgende fra uddannelsesstøtte hidrører fra CUR, der i sin indstilling bl. a. udtaler, at det må være overladt til de lønforhandlende parter »at finde frem til tilfredsstillende betalingsvilkår, og dermed må behovet for uddannelsesstøtte falde væk. Specielle støttebehov må henhøre under bistandsloven«.

Såfremt der er tale om uddannelser, der er delt i ulønnede og lønnede perioder, vil uddannelsesstøtte kun være udelukket i de lønnede perioder.

Gældende lov indeholder intet krav til uddannelsens varighed som betingelse for dens anerkendelse som støtteberettiget. Et sådant krav indeholdes derimod i uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 2, som betinger anerkendelsen af, at uddannelsen er af mindst 1/2 års varighed, dog med undtagelse for kurser, der med undervisningsministeriets godkendelse er tilrettelagt for unge arbejdsløse, idet sådanne kurser kan anerkendes som støtteberettigede, hvis blot de er af mindst 3 måneders varighed.

Heller ikke bestemmelsen om, at uddannelsen skal være tilrettelagt på heltidsbasis, findes i gældende lov, men også den findes i uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 3. Ved senere ændring af denne (bekendtgørelse nr. 398 af 19. juli 1977) er bestemmelsen lempet således, at uddannelsessøgende, der er arbejdsløse og medlem af en arbejdsløshedskasse, men som på grund af uddannelsen ikke kan få arbejdsløshedsdagpenge, kan få statsgaranterede lån, uanset at uddannelsen ikke er tilrettelagt som heltidsundervisning.

Lovforslagets bestemmelser om, at uddannelsen skal være af mindst 3 måneders varighed, og at uddannelser, der ikke er tilrettelagt på heltidsbasis, kan godkendes som helt eller delvist støtteberettigede, indeholder således en lempelse af gældende retstilstand. Støtte til deltidsuddannelser i videre

omfang end efter gældende retsregler rummer imidlertid så mange problemer, at det først vil kunne realiseres efter en nærmere udredning i en arbejdsgruppe eller et udvalg. Ordene helt eller delvist støtteberettigede giver mulighed for dels at nedsætte støtten, dels at indskrænke den til kun at angå den ene af de to støtteformer.

Til stk. 3.

Heller ikke bestemmelserne om studieaktivitet og studieegnethed findes i gældende lov, men også de findes i uddannelsesstøttebekendtgørelsen.

Mens det altid må være en støttebetingelse, at den uddannelsessøgende er studieaktiv, dvs. yder en effektiv studiemæssig indsats, bør det ikke for ungdomsuddannelsernes vedkommende være en betingelse, at den pågældende tillige er studieegnet og således kan gennemføre uddannelsen uden væsentlige overskridelser af studietiden, idet det her bør være tilstrækkeligt, at den pågældende må forventes at kunne gennemføre uddannelsen ved en aktiv indsats inden for en vis rimelig tid.

Derimod bør støtte til en videregående uddannelse foruden studieaktivitet også være betinget af studieegnethed, en betingelse som alle på en offentligt anerkendt videregående uddannelsesinstitution må antages at opfylde ved optagelsen, og som de fortsat skal opfylde under uddannelsen.

Støtteberettigelsens varighed beror således principielt på uddannelsens længde. Denne fastsættes efter de gældende regler, jfr. uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 3 ud fra den sædvanlige studietid, men man regner med i løbet af få år at kunne erstatte dette begreb med den normerede studietid.

For så vidt angår støtte i form af stipendier, er det hensigten, at disse ligesom nu skal kunne oppebæres i den sædvanlige eller normerede studietid + 1 år. For de statsgaranterede låns vedkommende agtes støtteberettigelsen fortsat udvidet med endnu et år, hvis stipendienævnet anser det for rimeligt, og med yderligere ét år, (altså i alt 3 år efter den sædvanlige eller normerede studietids udløb) såfremt Statens Uddannelsesstøtte efter indstilling fra stipendienævnet finder, at ganske særlige omstændigheder taler herfor.

Til stk. 4.

Både efter gældende ordning og efter CUR's indstilling kan der ydes uddannelsesstøtte til flere ungdomsuddannelser, således til en efg- eller lærlingeuddannelse og derefter til en hf- eller gymnasieuddannelse og omvendt. Derimod kan man hverken efter lovforslaget eller efter CUR's indstilling opnå uddannelsesstøtte til mere end den sam-

lede studietid i en længerevarende videregående uddannelse. En videregående uddannelse kan dog være sammensat af flere, hvoraf de enkelte er umiddelbart adgangsgivende til de følgende. Efter den gældende ordning medregnes endvidere uddannelsesstøtten i en afbrudt eller afsluttet videregående uddannelse ved opgørelsen af den tid, den uddannelsessøgende anvender på en ny videregående uddannelse. Herved muliggøres støtte i begrænset omfang i tilfælde af studieskift. Ordningen agtes bevaret således, at en uddannelse altid vil kunne efterfølges af en anden, men således, at der sker afkortning i støtten for den tid, der er brugt på den kortvarige uddannelse.

Til stk. 6.

Med hjemmel i denne bestemmelse agter undervisningsministeren at udstede en ny uddannelsesstøttebekendtgørelse til afløsning af den gældende.

Til § 2

Kravet om dansk indfødsret eller ligestilling med danske statsborgere er i overensstemmelse med almindelig praksis for den statsborgerlige afgrænsning af støtteberettigede overført til loven fra uddannelsesstøttebekendtgørelsen og bekendtgørelse nr. 454 af 6. september 1976 om uddannelsesstøtte til udlændinge.

De nærmere betingelser for udlændinges adgang til uddannelsesstøtte, som er indeholdt i sidstnævnte bekendtgørelse, vil blive fastsat af undervisningsministeren efter samme retningslinier.

Til § 3

Tilsvarende bestemmelser findes i gældende lovs § 1, blot lidt anderledes formuleret.

Bestemmelserne om støtteberettigede uddannelser uden for Danmark, som nu findes i bekendtgørelse nr. 579 af 27. november 1977 om uddannelsesstøtte til uddannelser i udlandet, vil blive fastsat af undervisningsministeren efter samme retningslinier.

Til § 4

Støtteformerne er de samme som i gældende uddannelsesstøttelov, nemlig stipendier og statsgaranti for lån i banker og sparekasser, hvad der stemmer med CUR's forslag til blok I.

Ifølge CUR's principielle indstilling skal lån, når alle tre etaper er gennemført, helt afskaffes som støtteform for alle i ungdomsuddannelser.

Indtil dette kan realiseres, accepterer CUR dog, at de pågældende får adgang til at supplere deres stipendium med lån op til det maksimale støttebeløb, jfr. § 11.

For studerende i videregående uddannelser går CUR ind for, at lån indtil videre bibeholdes som støtteform, selv efter gennemførelsen af sidste etape, dog med en graduering efter studiealder, således at låneandelen kun udgør 25 pct. i de første studieår og derefter stiger til 60 pct., for til slut ved overskridelser af den normerede studietid at udgøre 100 pct. af støtten. Denne graduering gennemføres dog først senere.

Om betingelserne for at oppebære de to former for uddannelsesstøtte henvises til §§ 1-3. For stipendierne fastsættes herudover visse transskriterier, men for de statsgaranterede lån stilles ligesom efter gældende ret og i overensstemmelse med CUR's indstilling ingen yderligere betingelser. Om den særlige lempelse af kravet til overholdelse af studietiden, der gælder for de statsgaranterede lån, henvises til bemærkningerne til § 1 skt. 3.

Til stk. 2.

Ifølge bistanndslovens § 42 stk. 1, jfr. lov nr. 144 af 31. marts 1976 om ændring af lov om social bistand, kan hjælp til uddannelse kun ydes i det omfang, der ikke kan ydes tilskud af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning.

Denne formulering indebærer, at bistanndslovens hjælp er subsidiær i forhold til uddannelsesstøttens stipendier. I overensstemmelse hermed er det i socialministeriets cirkulære af 30. marts 1976 om hjælp efter bistanndslovens § 42 fastsat, at en person, der oppebærer hjælp efter § 42, ikke samtidig kan optage eller få udbetalt statsgaranterede studielån. Lovforslaget indebærer derfor ingen ændring af gældende ret.

Til stk. 3.

Bestemmelsen svarer til den praksis, som uddannelsesstøtten har anvendt, efter at spørgsmålet om uddannelsesstøtte sammenholdt med anden offentlig støtte har været drøftet under forhandlinger mellem socialministeriet og Statens Uddannelsesstøtte.

Til § 5

§§ 5-7 indeholder bestemmelser om de transskriterier, ansøgerne må opfylde for at få stipendiestøtte. Disse bestemmelser, der i det væsentlige stemmer med nugældende ordning, men er nye

som lovregler, hænger sammen med det foreslåede nye bevillingssystem, jfr. § 9 og bemærkningerne hertil.

Ligesom nu er stipendiestøtte afhængig af ansøgers egne økonomiske forhold, både indtægt og formue, og for ansøgere under 22 år tillige af indtægts- og formueforholdene hos ansøgers forældre.

Alderen for uafhængighed af forældreøkonomien har hidtil været fastsat til 23 år. Som omtalt i de almindelige bemærkninger foreslår CUR's flertal denne aldersgrænse nedsat til 18 år. Nedsættelsen forudsættes indført etapevis, således at 18 års grænsen først nås ved gennemførelsen af CUR's 3. etape.

Uanset at CUR's 1. etape ikke indeholder forslag om nedsættelse af alderen for uafhængighed af forældreøkonomien, finder undervisningsministeriet bl. a. på baggrund af talrige henvendelser fra uddannelsessøgende, som på grund af forældreøkonomien ikke kan opnå stipendiestøtte, det rimeligt, allerede her i 1. etape at foreslå forældreafhængighed indført et år før nemlig fra det fyldte 22. år. Længere ned har det af økonomiske grunde ikke været muligt at gå.

En forældreafhængighed op til 22 år må imidlertid ses på baggrund af de foreslåede regler om forældreøkonomiens indflydelse, jfr. § 7. Disse går ud på, at kun 10 pct. af forældreformuen ud over 300.000 kr., lægges til indtægten, og at en korrigeret forældreindtægt – der er baseret på den skattepligtige indtægt og formue med fradrag for andre børn end ansøgeren – helt op til 94.000 kr. giver fuld stipendiestøtte, mens støtte først bortfalder ved en korrigeret forældreindtægt på 154.000 kr. og derover.

I overensstemmelse med CUR's indstilling har de økonomiske forhold hos ansøgers ægtefælle ifølge lovforslaget ikke længere nogen betydning for stipendietildelingen, idet undervisningsministeriet er enig med CUR i, at det store antal papirløse ægteskaber mellem de unge må føre til denne løsning.

Til § 6

Grundlaget for bedømmelsen af ansøgers egenindtægt er det hidtil gældende inden for uddannelsesstøtten, nemlig den forventede indtægt i støtteperioden baseret på ansøgers oplysning herom. Det drejer sig om bruttoindtægten.

Til egenindtægten henregnes også værdien af gratis og af reduceret betaling for kost og logi. Såfremt de nævnte ydelser modtages fra det offentlige, sker der samtidig en reduktion af stipen-

diet. Derimod medregnes boligsikring, børnetilskud og hjælp efter den sociale bistandslovs § 42 stk. 1 ikke i det egenindtægtsbegreb, som Statens Uddannelsesstøtte arbejder med.

Også grundlaget for bedømmelse af ansøgers formue svarer til Statens Uddannelsesstøttes hidtidige praksis. For støtteåret 1978-79 gælder, at det beløb, hvormed formuen overstiger 25.000 kr. behandles som egenindtægt. Denne bestemmelse er, tvunget af de knappe bevillinger, meget restriktiv. I sin redegørelse har CUR foreslået en lempelse heraf, som påbegyndes i blok I, og som fuldt udbygget resulterer i en ordning, hvorefter kun 15 pct. af egenformuen ud over 25.000 kr. betragtes som egenindtægt. Som en første etape foreslås det i stk. 3, at formue ud over 25.000 kr. kun medregnes med 75 pct. i egenindtægten.

Bestemmelsen i stk. 4 om fradrag i egenindtægten for børn svarer til den hidtil gældende, og fradragets størrelse er den for støtteåret 1978-79 gældende sats.

Det samme gælder beløbet i stk. 5 på 31.800 kr., som udgør maksimum for egenindtægt + stipendium.

Bestemmelsen om at stipendiet skal tilbagebetales, hvis egenindtægten overskrider denne beløbsgrænse, er i overensstemmelse med praksis. Det samme gælder forslaget om, at tilbagebetalingsbeløbet skal forrentes fra støtteperiodens ophør med 1 pct. over diskontoen.

I stk. 6 foreslås optaget hjemmel for en automatisk pristalsregulering af alle anførte beløb. En sådan bestemmelse findes ikke i gældende lov eller bekendtgørelse, men i praksis er dog som hovedregel beløb, der vedrører ansøgers egenindtægt, herunder fradrag for børn, og for kost og logi blevet årligt reguleret. Derimod har der været en vis træghed med hensyn til regulering af formuebeløbet. Undervisningsministeriet finder det imidlertid rimeligt også at inddrage formuegrænsen under den automatiske regulering.

Alle beløbene forudsættes reguleret forud for lovens ikrafttræden efter udviklingen i reguleringspristallet. Det i paragraffen omtalte pristal på 128,0 er reguleringspristallet for januar 1978, der således er udgangspunktet for den fremtidige regulering af lovens beløb.

Når man har valgt at lade januarpristallet danne udgangspunkt for de årlige pristalsreguleringer, skyldes det hensynet til Statens Uddannelsesstøtte, der i forbindelse med trykning og udsendelse af materiale til støtteansøgerne skal kende det nøjagtige støttebeløb i foråret forud for støtteårets be-

gyndelse den 1. august, fra hvilken dato en evt. ændring af støttebeløbet får virkning.

Til § 7

Forældrenes økonomiske forhold foreslås som hidtil i almindelighed bedømt på grundlag af den senest fastsatte skattepligtige indtægt og formue.

Dette gælder dog ikke ufravigeligt, idet lovteksten gennem ordene »i almindelighed« åbner mulighed for i overensstemmelse med hidtidig praksis at foretage bedømmelsen af forældreøkonomien på et andet grundlag. I tilfælde, hvor forældrenes økonomiske vilkår har ændret sig væsentligt i forhold til det år, skatteattesten vedrører, er der således mulighed for i stedet at tage hensyn til forældreøkonomien i støtteperioden.

Efter de gældende tildelingsregler tages der hensyn til ansøgers søskende under 23 år, men kun såfremt de i tidsrummet mellem undervisningspligtens ophør og 18 år har været under uddannelse. Da forældrene har forsørgelsespligten over for børn, indtil de fylder 18 år, har man ikke anset det for afgørende, om barnet er under uddannelse eller ej. Ændringen af aldersgrænsen fra 23 år til 22 år er en konsekvens af reglen i § 5, der sænker grænsen for forældreafhængigheden.

Bestemmelserne i stk. 3 om opgørelse af forældreindtægten med fradrag og tillæg til brug for beregningen af stipendier til ansøgere, der ikke er fyldt 22 år, svarer bortset fra den ændrede aldersgrænse til de gældende regler, og beløbsangivelserne svarer til dem, som er fastsat for støtteåret 1978-79.

Det samme gælder forældreindtægtsgrænserne i stk. 4.

Stk. 5. Med hensyn til den hjemlede årlige regulering af de i stk. 3 og 4 nævnte beløb henvises til bemærkningerne til § 6, stk. 6. Også hvad angår forældreindtægtsgrænserne har der i praksis fundet en vis pristalsregulering sted. Den seneste regulering af forældreindtægtsgrænserne i forbindelse med fastsættelse af regelsamlingen for støtteåret 1978-79 skete dog desuden som følge af en merbevilling på 85 mill. kr. til stipendier (aktstk. nr. 346 af 3. maj 1978). Formuegrænsen har igennem mange år været 200.000 kr., men blev blandt andet som følge af 16. almindelige vurdering forhøjet til 300.000 kr. med virkning fra 1. august 1978. En automatisk pristalsregulering også af dette beløb forekommer rimelig. Også de i denne paragraf nævnte beløb forudsættes reguleret forud for lovens ikrafttræden, jfr. bemærkningerne til § 6.

Bestemmelsen i stk. 6 om Statens Uddannelsesstøttes adgang til at få oplysninger hos skattevæsenet om forældres indtægts- og formueforhold svarer til gældende lovs § 9.

Til § 8

Hermed lovfæstes en række yderligere omstændigheder, som der også efter de gældende regler tages hensyn til ved tildelingen af uddannelsesstøtte. Dette gælder dog ikke sondringen mellem ansøgere i ungdomsuddannelser og i videregående uddannelser, jfr. bemærkningerne til § 1.

Til § 9

Medens uddannelsesstøttens stipendiebevilling efter gældende lovs § 10 har udgangspunkt i de på finanslovsforslaget for 1975-76 optagne stipendiebeløb, og reguleres årligt efter stedfundne ændringer i antallet af uddannelsessøgende og i reguleringspristallet, fastsætter lovforslagets § 9 maksimumsbeløbene for stipendierne til de enkelte uddannelsessøgende og for disse beløbs årlige regulering.

Der er hermed foreslået et nyt bevillingssystem, som man forventer vil være bedre og desuden lettere at administrere, ligesom man finder det mere i pagt med tiden.

Det nuværende bevillingssystem indeholder flere ukendte størrelser, og da det samme gælder det system, hvorefter bevillingen fordeles, bevirker dette, at det er så at sige umuligt at udnytte de årlige stipendiebevillinger, hvis overskridelse skal undgås.

Usikkerhedsfaktorerne ligger som anført dels i bevillingssystemet dels i fordelingsproceduren. Således fastsættes den stipendiebevilling, der er til rådighed i det enkelte støtteår, først endeligt i løbet af støtteåret på grundlag af pristal og antal uddannelsessøgende i dette, dvs. at denne stipendiebevillings størrelse ikke kan fastlægges på det tidspunkt, hvor det pågældende støtteårs tildelingsregler skal fastsættes.

Hertil kommer, at i den stipendiesum, der er til rådighed for uddelingen i det enkelte støtteår, indgår også beløb, der tilbagebetales Statens Uddannelsesstøtte, fordi de er oppebåret med urette, normalt fordi egenindtægten har været større end forudsat. Heller ikke dette beløbs størrelse kendes på tidspunktet for regelfastsættelsen.

Tildelingsregler, der henvender sig til godt 230.000 uddannelsessøgende med stor variation i såvel social som økonomisk og uddannelsesmæssig status, vil, selv hvis de er uændrede i forhold til

sidste støtteår, uundgåeligt medføre et forbrug, der kun skønmæssigt kan anslås; endnu vanskeligere bliver dette skøn, når tildelingsreglerne ændres.

Alle disse usikre faktorer har i flere støtteår givet anledning til ubrugte stipendiemidler af en sådan størrelse, at ekstraudlodning har været overvejende og også realiseret, senest pr. 1. december 1978, hvor alle stipendiemodtagere fik tildelt en merstøtte på 4 1/2 pct. af den oprindeligt tildelte stipendiestøtte.

Undervisningsministeriet finder ikke sådanne ekstraudlodninger hensigtsmæssige, dels falder de ifølge sagens natur sent i støtteåret, dels er deres værdi for støttemodtagerne, som ikke på forhånd har kunnet regne med ekstraudlodningen, nok tvivlsom. På den anden side har man på baggrund af de beskedne stipendiebevillinger, der har været stillet til rådighed for Statens Uddannelsesstøtte, ikke fundet det forsvarligt over for de uddannelsessøgende at fratage dem en ikke helt uvæsentlig andel af de bevilgede stipendier.

Med det foreslåede nye bevillingssystem, der lovbinder stipendiemaksimumsbeløbene til de enkelte ansøgere, bliver stipendiestøtten til de uddannelsessøgende en lovbunden ydelse, og bevillingen til stipendier vil blive optaget på de årlige bevillingslove efter samme retningslinier, som gælder for andre lovbundne tilskud.

Lovforslaget indebærer således, at der på de årlige finanslove skal optages stipendieudgifter svarende til den beregnede samlede udgift i *finansåret*. Efter den nugældende ordning optages stipendiebevillingen på støtteårsbasis (1. august - 31. juli).

De foreslåede maksimumsbeløb hidrører fra CUR's indstilling. Hovedvægten er lagt på en forbedring af stipendiestøtten til udeboende i ungdomsuddannelser. De maksimale stipendiebeløb til disse efter de gældende regler i støtteåret 1978-79 er således ifølge lovforslaget hævet til 14.800 kr.

De hjemmeboendes maksimale stipendiesatser er ifølge CUR's flertal 6.000 kr. lavere end de udeboendes. Da en sådan satsfastsættelse vil give lavere satser end de nugældende til de uddannelsessøgende på 23 år og derover, er lovforslagets satser for hjemmeboende gradueret under hensyn hertil, således at der ikke sker nogen reduktion af stipendiestøtten til de hjemmeboende.

Favoriseringen af ungdomsuddannelserne medfører, at de studerende i de videregående uddannelser i større omfang må gøre brug af de statsgaranterede lån for at opnå den maksimale samlede årlige støtte på 25.000 kr., jfr. § 11. Særlig tung bliver lånebyrden for disse, hvis de påbegynder en

videregående uddannelse efter at være fyldt 22 år og dermed er henvist til det lave stipendiemaksimum på henholdsvis 9.000 kr. eller 12.000 kr. For at bøde lidt herpå foreslås det i stk. 2, at sådanne studerende i det første studieår skal have ret til samme maksimale stipendiestøtte som de uddannelsessøgende i ungdomsuddannelserne på 23 år og derover, dvs. at denne bliver 14.800 kr. i stedet for 12.000 kr. for de udeboende og 10.000 kr. i stedet for 9.000 kr. for de hjemmeboende. Denne særregel vil alene blive bragt i anvendelse på studerende, der påbegynder deres første videregående uddannelse efter det fyldte 22. år, derimod ikke på dem, der på dette tidspunkt skifter over til en ny videregående uddannelse.

Stk. 3. Med hensyn til den i stk. 3 hjemlede årlige regulering af disse beløb henvises til bemærkningerne til § 6, stk. 6.

Reguleringen foreslås ligesom hidtil baseret på udviklingen i reguleringspristallet.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger har CUR været inde på tanken om en form for velstandsregulering af stipendiesatserne og har i denne forbindelse henvist til folkepensionens grundbeløb. Man finder det imidlertid ikke hensigtsmæssigt at have forskellige former for reguleringsmekanisme inden for samme støttesystem, idet den indbyrdes relation mellem de forskellige faktorer i støttesystemet herved udvikler sig uensartet til skade for den konstruktive sammenhæng. Hertil kommer, at lovforslaget som tidligere nævnt kun er første led i en etapevis udbygning af uddannelsesstøtten, der vil således løbende i forbindelse med de forestående lovforslag til gennemførelse af yderligere etaper være mulighed for at ajourføre lovens støttesatser efter velstandsudviklingen.

Stk. 4. Ifølge gældende ordning kan de maksimale stipendiebeløb suppleres med beløb til hel eller delvis dækning af undervisningsafgiften på private institutioner. Det drejer sig i særdeleshed om private gymnasieskoler, studenterkursus, kursus til højere forberedelseseksamen og grundskolekursus. Denne ordning foreslås opretholdt.

Til § 10

Denne paragraf indeholder hovedbestemmelserne om ydelse af statsgaranterede lån, om tidspunktet for tilbagebetalingens påbegyndelse og om garantiens ophør.

Om betingelserne for at opnå disse lån henvises til bemærkningerne til § 4. Der har ikke tidligere været fastsat bestemmelse om, hvornår tilbagebetalingen skal påbegyndes, fastsættelsen heraf er sket

i de enkelte lånedokumenter. Ordningen har normalt været den, at tilbagebetalingen påbegyndes, når uddannelsen afsluttes eller afbrydes.

Denne ordning har ofte givet anledning til vanskeligheder for låntagerne, bl. a. i forbindelse med midlertidige afbrydelser af studierne, og man har derfor fundet det ønskeligt at indføre den mere lempelige ordning, som med finansudvalgets tilslutning (akt. stk. nr. 197 i 1970-71) følges af Statens Uddannelsesstøtte f.s.v. angår statslån, ydet i henhold til uddannelsesstøtteloven fra 1970 (lov nr. 262 af 4. juni 1970). Efter denne ordning fastsættes tidspunktet for tilbagebetalingens påbegyndelse til normalt at være et år efter, at uddannelsen er afsluttet eller afbrudt. Ordet normalt giver Statens Uddannelsesstøtte mulighed for dels at lade mere end et år hengå, før tilbagebetalingen påbegyndes, dels at lade tilbagebetalingen begynde, før uddannelsen er afsluttet eller afbrudt, f. eks. hvor det drejer sig om en studerende med urimelig lang studietid.

Uanset, at staten alene yder garanti, og lånet etableres ved aftale mellem låntager og det pågældende pengeinstitut, finder man, at staten som betingelse for at yde sin garanti kan stille det lovbundne krav til pengeinstituttet, at dette med hensyn til tidspunktet for påbegyndelse af tilbagebetalingen følger samme praksis, som staten anvender for egne uddannelsesstøttelåns vedkommende.

I stk. 3 fastsættes garantiperiodens normale længde til 15 år. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i gældende lov, men ifølge uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 12 ophører garantien efter 10 års forløb.

I sin indstilling har CUR foreslået, at uddannelsesstøttelånenes løbetid (afdragsperioden) forøges til mindst 15 år, så afdragsbyrden lettes. Undervisningsministeriet mener ikke, at det vil være rigtigt ved lov at fiksere afdragsperioden for disse lån, der som før nævnt stiftes ved privat aftale mellem den uddannelsessøgende og pengeinstituttet. Man nærer dog forhåbning om, at den forlængede garantiperiode vil give anledning til en forøgelse af lånenes afdragsperiode, som for tiden normalt er ca. 8 år for de større låns vedkommende.

Bestemmelsen i gældende lovs § 8, hvorefter justitsministeren kan tillade umyndige uddannelsessøgende at optage lån, såfremt værgen uden rimelig grund nægter optagelse, er ikke medtaget under hensyn til, at myndighedsalderen nu er 18 år, og der ikke skønnes at være behov for denne bestemmelse af hensyn til umyndiggjorte.

Om ikrafttrædelsestidspunktet for de nye lånebestemmelser henvises til bemærkningerne til § 19.

Til § 11

Denne paragraf, der fastsætter støtterammen, dvs. maksimumsbeløbene for støtte i form af statsgaranterede studielån eller i form af statsgaranterede studielån og stipendium, og som tillige indeholder hjemmel for disse beløbs regulering, er en parallel til § 9, der omhandler stipendiesatserne.

Den gældende lov indeholder ingen angivelse af støtterammen eller det enkelte garanterede låns størrelse. Men efter indstilling fra Statens Uddannelsesstøtte og Rådet for Uddannelsesstøtten har undervisningsministeren efter forelægning for finansudvalget fastsat et maksimumsbeløb for det enkelte statsgaranterede lån og et andet for den samlede støtte i form af stipendium og statsgaranteret lån. Disse maksimumsbeløb, som i støtteåret 1978-79 udgør henholdsvis 15.400 kr. og 22.531 kr., pristalsreguleres årligt.

Det er således en nydannelse, at disse maksimumsbeløb direkte fremgår af lovteksten og derved bliver egentlig lovbestemte.

I overensstemmelse med CUR's indstilling foreslås det at opgive den særlige sats, der under den nugældende ordning gælder for størrelsen af statsgaranterede lån og i stedet at tillægge alle uddannelsessøgende, der opfylder de aldersmæssige og studiemæssige betingelser for at opnå statsgaranterede lån, et sådant op til støtterammens pålydende.

Hidtil har der som nævnt kun været een sats (22.531 kr.) for den samlede støtte i form af statsgaranteret lån og stipendium. Ifølge lovforslaget aldersgraderes dette beløb, således at der bliver to satser, 22.500 kr. og 25.000 kr., hvilket svarer til de af CUR foreslåede satser for udeboende på 20-22 år, henholdsvis 23 år og derover. CUR har en yderligere sats på 20.000 kr. for udeboende på 18 og 19 år, og endvidere har CUR andre satser, der er 6.000 kr. lavere, for hjemmeboende.

Alle disse aldersgraderede satser for henholdsvis udeboende og hjemmeboende svarer til de maksimale stipendiebeløb, som CUR efter gennemførelsen af alle tre etaper vil give de uddannelsessøgende i ungdomsuddannelserne. Uanset at stipendiesatserne under opbygningsperioden ikke når op på disse maksimumsbeløb og derfor må suppleres med statsgaranterede lån, finder CUR, at også de supplerende statsgaranterede lån må holde sig inden for disse maksimumsbeløb. Ministeriet er principielt enig heri, men mener ikke, at man med de foreslåede stipendieandele, jfr. § 9, kan indføre satser, der medfører en så væsentlig forringelse af det beløb (22.531 kr.), de uddannelsessøgende efter

de gældende regler kan råde over i form af stipendier og statsgaranterede lån.

Med hensyn til den i stk. 2 hjemlede årlige regulering af disse beløb henvises til bemærkningerne til § 6 stk. 6.

Da det må forudses, at der kan opstå behov for at ændre relationerne mellem de angivne maksimumsbeløb eller for at forøge et eller flere af disse, indeholder stk. 3 den fornødne hjemmel herfor.

Stk. 4. er identisk med gældende lovs § 2, stk. 1, pkt. 2.

Til § 12

Bestemmelsen er ny, men svarer til den gældende ordning for så vidt angår de statsgaranterede lån. Derimod har inkassofunktionen vedrørende statslånene hidtil været administreret af Statens Uddannelsesstøtte.

Man har fundet det hensigtsmæssigt at samle inkassovirksomheden for alle uddannelsesstøttelån i hypotekbanken, og forslaget bygger herpå.

Til § 13

Stk. 1 svarer til gældende lovs § 3, stk. 1.

Stk. 2 svarer til den gældende ordning. For så vidt angår inkassofunktionen henvises til § 12, stk. 2 og bemærkningerne hertil.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 3, stk. 2.

Til § 15

Bestemmelsen træder i stedet for gældende lovs § 4 om Rådet for Uddannelsesstøtten. Den adskiller sig herfra på flere punkter, hvad der først og fremmest skyldes den afsvækkede betydning, man med det nye lovbundne bevillingssystem må tillægge rådet.

Bestemmelsen er gjort fakultativ, således at ministeren uden at der kræves lovændring får mulighed for at nedlægge rådet, såfremt de erfaringer, der gøres med hensyn til rådsarbejdet på grundlag af de nye bestemmelser, motiverer dette.

Man finder det dog af værdi indtil videre at bevare muligheden for et Råd for Uddannelsesstøtten for herigennem at kunne opretholde kontakten til uddannelsesinstitutionerne og de uddannelsessøgende, der er inddraget under støtteordningen, ligesom disse gennem rådet kan bidrage til uddannelsesstøttens gennemførelse og udbygning.

Beskikkelsesperioden og beskikkelsesproceduren er den samme som efter gældende lov. Medlems-tallet er ikke længere fikseret til 18, men overladt til undervisningsministerens bestemmelse.

Rådet er ikke længere rådgivende for Statens Uddannelsesstøtte, idet man finder, at uddannelsesstøtten gennem stipendienævnene har den fornødne kontakt og mulighed for at søge rådgivning hos de uddannelsessøgende. Da Statens Uddannelsesstøtte fortsat skal virke som sekretariat for rådet, opretholdes den for rådsarbejdet så væsentlige mulighed for at trække på Statens Uddannelsesstøtte til udførelse af mindre opgaver og for at indhente information, redegørelser og analyser hos Statens Uddannelsesstøtte.

Til § 16

Denne paragraf indeholder bestemmelserne om Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, der i gældende lov findes i §§ 5 og 6.

Området for ankenævnets kompetance svarer til det nuværende.

Stk. 2 svarer til gældende lovs § 5, stk. 2. Undervisningsministeriet har overvejet, hvorvidt formandshvervet fortsat skal varetages af en dommer. Til understregning af ankenævnets uafhængighed af centraladministrationen og som garanti for, at sædvanlige retsplejprincipper lægges til grund ved sagernes behandling i nævnet, finder man det imidlertid påkrævet at opretholde bestemmelsen om, at ankenævnets formandspost skal beklædes af en dommer.

I henhold til gældende lovs § 6 er fastsat en forretningsorden for ankenævnet, en ny agtes udstedt med hjemmel i stk. 3 efter samme retningslinier.

Til § 17

Sanktionsbestemmelserne svarer ganske til gældende lovs § 7. Efter forhandlinger med justitsministeriet tilsendte undervisningsministeriet i februar 1977 Statens Uddannelsesstøtte vejledende retningslinier dels om de hensyn, der bør tages i be-

tragtning ved afgørelser om udelukkelse fra uddannelsesstøtte, dels om fremgangsmåden ved behandlingen af disse sager. Disse retningslinier vil fortsat blive fulgt.

Forsætlige meddelelser til Statens Uddannelsesstøtte af urigtige oplysninger, der er af betydning for støttetildelingen, er strafbare efter straffeloven.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 11. Baggrunden for bestemmelsen var, at medens uddannelsesstøtten for de under 18-årige i Danmark blev erstattet af ungdomsydelsen, blev der ikke for de færøske uddannelsessøgende indført nogen tilsvarende støtteform. Man fandt det derfor påkrævet i § 11 at få hjemmel til fortsat at yde støtte til de ikke-undervisningspligtige under 18-årige uddannelsessøgende på Færøerne efter samme retningslinier som hidtil.

Efter forhandlinger med de færøske myndigheder er støtten til de i stk. 3 omhandlede uddannelsessøgende udformet på en sådan måde, at den i videst muligt omfang svarer til den støtte, danske uddannelsessøgende på samme alder kan få via ungdomsydelsen.

Det skal bemærkes, at uddannelsesstøtten indgår i det under statsministeriet nedsatte tilskudsreformudvalgs overvejelser over områder, der eventuelt mest hensigtsmæssigt kan overgå til de færøske myndigheders administration.

Til § 19

Loven foreslås sat i kraft den 1. august 1980, dvs. fra og med støtteåret 1980-81.

Fra denne dato indføres således de foreslåede nye støtteregler og støttesatser og tillige de nye regler for de statsgaranterede lån. Lån for hvilke tilbagebetalingsaftale skal træffes efter 1. august 1980, skal herefter normalt påbegyndes tilbagebetalt et år efter uddannelsens afslutning eller afbrydelse, og garantiperioden for sådanne lån ophører 15 år efter uddannelsens afslutning eller afbrydelse.

Bilag

De nedenfor anførte uddannelser omfatter de af Statens Uddannelsesstøtte for støtteåret 1978/79 godkendte uddannelser fordelt på henholdsvis ungdomsuddannelser og videregående uddannelser

i overensstemmelse med den i »Dansk Uddannelses-Normenkatur« (DUN, Danmarks Statistik og undervisningsministeriet, november 1978) foretagne klassificering af uddannelserne.

Ungdomsuddannelser

Adgangskursus til teknika
 Beskæftigelsesvejleder
 EDB assistent på handelsskoler
 Erhvervsfaglige grunduddannelser
 Farveriassistent
 Fiskeskipper på Færøerne
 Fodterapeut
 Folkeskoleelever (over 18 år)
 Fritidsundervisning (heltidskursus til anerkendte eksaminer)
 Grundskolekursus (private)
 Gymnasiale suppleringskursus
 Gymnasium (studentereksamen)
 Handelsmedhjælpereksamen på Færøerne
 Højere forberedelseseksamen
 Højere Handelseksamen

Industrilaborant
 Klinikassistent (Tandlægehøjskolen)
 Konfektionsassistent
 Lærlinge under lærlingeloven
 Plejehjemsassistent (skolen i Brande)
 -uden løn under uddannelsen.
 Radiotelegrafist på Færøerne
 Studenterkursus
 Teknisk assistent
 Teknisk tegner
 Tekstilassistent
 Værkstedsskoler
 (vedr. byggeteknikeruddannelsen)
 (vedr. maskinmesteruddannelsen)
 (vedr. teknikumuddannelsen).

Videregående uddannelser

Agronom
 Akademiingeniør
 Apotekerassistent
 Arkitekt
 Bibliotekar
 Billedkunst ved kunstakademierne
 Boligkonsulent (indretningsarkitekt) på Frederiksberg tekniske skole
 Byggetekniker
 Byggeteknisk mesterskole
 Bygningskonstruktør
 Børneforsorgs- og omsorgspædagog
 Børnehave- og fritidspædagog
 Civilingeniør

Elektroniktekniker
 El-installatør
 Ergoterapeut
 Erhvervsproglige dagstudier med mindst 2 sprog (erhvervsproglig korrespondenteksamen/prøve)
 EA-, cand. ling.merc.- og cand. interpret.-studiet
 Erhvervsøkonomiske dagstudier (HA. og cand.merc.-studiet)
 Farmaceut
 Filmskoleuddannelsen
 Fysioterapeut

Grafonom (Grafisk højskole)
 Guldmedehøjskolen
 Gymnastik- og svømmelærerinde (Poul Petersens institut)

Hortonom
 Hospitalslaborant
 Husholdningslærer
 Husholdningsvidenskab (Nordisk Højskole)

Håndarbejds lærer	Musikkonservatorieuddannelsen
Industriel designer	Pastoralseminariet
Jordemoder	Restaureringstekniker (Kunstakademiets konservatorskole)
Journalist (Danmarks Journalisthøjskole)	Skovbrug (forstkandidat)
Jægerskole, Kalø	Skovtekniker
Kemotekniker	Skuespillerskoleuddannelsen
Konfektionstekniker	Specialkursus i husholdning ved Århus universitet
Konservator (Kunstakademiets konservatorskole)	Socialrådgiver
Konserveringstekniker (Kunstakademiets konservatorskole)	Styrmands- og skibsføreruddannelsen på Færøerne
Kunsthåndværkerskoleuddannelserne	Sygeplejerske, Danmarks Sygeplejerskehøjskole
Kunstpædagog	Tandlæge
Laboratorietekniker	Tandplejer
Landinspektør	Teknikumingeniør
Ledende og instruerende klinisk-kemisk hospitalslaborant (uden løn under udd.)	Tekstiltekniker
Levnedsmiddeltekniker	Trafikflyver
Lærer	Trætekniker
Malerfagets svende- og diplomskole	Universitetsuddannelse
Maskinmesteruddannelsen (inkl. maskinisteksamen og udvidet maskinmestereks.)	Veterinær
Maskintekniker	VVS-tekniker
Mejeriingeniør	Økonoma.